

Poznań, dnia 24.06.2026 r.

Zn. Spr.: ZU.6004.10.2026

Dotyczy: stanowiska dotyczącego uwag do założeń projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Łopuchówko na lata 2028-2037

W odpowiedzi na uwagi w sprawie założeń do projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Łopuchówko na lata 2028-2037 Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu przesyła stanowisko w następujących kwestiach:

1. Wnoszę o precyzyjne dostosowanie projektu PUL do zasad trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, zdefiniowanej w Ustawie o lasach art. 6 ust. 1 pkt 1a:

1a) trwale zrównoważona gospodarka leśna – działalność zmierzającą do ukształtowania struktury lasów i ich wykorzystania w sposób i tempie zapewniającym trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego, żywotności i zdolności do wypełniania, teraz i w przyszłości, wszystkich ważnych ochronnych, gospodarczych i socjalnych funkcji na poziomie lokalnym, narodowym i globalnym, bez szkody dla innych ekosystemów;

Usunięte z projektu PUL powinny być wszystkie zamiary gospodarcze, które nie są w pełni zgodne z wymogami określonymi w wyżej cytowanej definicji. Jest ona wiążąca dla Nadleśnictwa nawet, jeżeli dokumenty wewnętrzne, np. instrukcja Zasady Hodowli Lasu zakładają inne, nie przewidziane w niej metody gospodarcze. Nie ma tu zastosowania zasada Lex specialis derogat legi generali, bowiem Ustawa ma wyższą rangę niż instrukcja „Zasady hodowli lasu”, jak i podobne dokumenty, które są aktem wewnętrznym Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe — nie ustawą ani rozporządzeniem. Nie mogą więc zmieniać ani ograniczać norm ustawowych.

Konkretyzując wymogi, jakie obligatoryjnie musi spełniać projekt PUL wynikające z tej definicji ustawowej:

Sprawę prowadzi: Karolina Łachowska - Specjalista SL. ds. urządzania lasu i konsultacji społecznych, Zespół ds. Urządzania Lasu,

a) *Ukształtowanie struktury lasów – wymóg ten zawiera zakaz stosowania zrębów zupełnych, zarówno wielkopowierzchniowych, jak i wykonywanych w gniazdach. Pojęcie „struktura lasów” obejmuje strukturę pionową, warstwy lasu, jak i strukturę gatunkową, w tym skład roślinności runa leśnego, charakterystyczny dla poszczególnych siedlisk leśnych.*

b) *ich wykorzystania w sposób i tempie zapewniającym trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, -także ten wymóg ustawowy wyklucza zręby zupełne, odslaniające dno lasu oraz wyklucza orkę zrębów. Pełne nasłonecznienie, będące skutkiem jednoczesnego usunięcia warstw drzew i krzewów powoduje destrukcję fragmentu lasu, na którym zostało wykonane, kreuje nowe ekotony lub przesuwają istniejące, co nie zawsze jest korzystne. Bardzo wyraźnie sprzyja rozwojowi inwazyjnych gatunków roślin, zmienia warunki fizyczne w lesie, gdyż na zrębie z reguły zaistnieje wyższa temperatura spowodowana insolacją, niższa wilgotność, przesuszanie gruntu spowodowane także intensywnym wiatrem. Te nagłe zmiany podstawowych czynników fizycznych niszczą roślinność runa, która - w szczególnie w lasach liściastych - jest wrażliwa na przesuszenie; niszczą także specyficzną faunę glebową oraz niszczą samą glebę. W profilu glebowym najcenniejsza warstwa próchnicza (humus) ma szansę się wykształcić w ciągu przynajmniej dziesięcioleci i to ona, posiadając wyjątkowe właściwości sorpcyjne, decyduje o żyzności gleby. Zręb zupełny oraz zorywanie gleby niszczy bezpowrotnie lub na wiele dziesięcioleci ekosystem leśny. Konieczne należy usunąć z projektu PUL wszystkie sposoby pozyskiwania drewna oparte na tych szkodliwych dla lasu czynnościach. Bogactwo biologiczne lasu, o którym mowa w Ustawie, zostaje po tych zabiegach utracone. Warunkiem spełnienia wymogu zachowania bogactwa biologicznego lasu jest utrzymanie składu gatunkowego drzewostanu zgodnego ze składem naturalnej roślinności potencjalnej, utrzymanie pełnej struktury pionowej lasu oraz składu roślinności runa charakterystycznego dla danej fitocenozy.*

c) *wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego, żywotności*
Wysoką produktywność lasów należy uzyskiwać przede wszystkim poprzez zwalczanie gatunków inwazyjnych, w szczególności obcych geograficznie: czeremchy amerykańskiej, klonu jesionolistnego, dębu czerwonego, robinii akacjowej, a także świerka, który w Wielkopolsce nie występuje naturalnie, choć miejscami intensywnie się wysiewa.

Jakiegokolwiek pozyskiwanie drewna powinno być poprzedzone całkowitym usunięciem

gatunków obcych z eksploatowanego wydzielenia oraz z sąsiednich.

Potencjał regeneracyjny lasu wynika z jego możliwości spontanicznego odnawiania się *in situ* gatunków istotnych gospodarczo, czyli roślin drzewiastych. Należy usunąć z projektu PUL plany eksploatacji drewna z wydzieleni, w których, w ich strukturze pionowej, nie istnieją młode pokolenia drzew właściwych dla danej fitocenozy. NIE jest regeneracją lasu sztuczne nasadzenie młodych drzew, w terminologii Lasów Państwowych niesłusznie nazywane odnowieniem lasu. Odnowienie naturalne lasu należy preferować, ale tylko z samosiewu, ewentualnie przez indywidualne dosadzanie pojedynczych drzew gatunków typowych dla siedliska przyrodniczego.

Żywotność lasu wynika z jego właściwego składu gatunkowego, zgodnego z naturalną roślinnością potencjalną i odpowiadającego jej składu gatunkowego drzewostanu. Sztuczne wprowadzanie jednego gatunku drzewa, powodujące silną jego przewagę ilościową, najczęściej sosny, określane jako pinetyzacja lasów, powinno być w projekcie PUL wykluczone. Można to osiągnąć poprzez utrzymywanie inicjalnych gatunków drzew na gruntach leśnych wcześniej zdewastowanych (najczęściej brzozę, a na siedliskach grądowych grab) oraz przez troskę o właściwy skład i strukturę lasów tworzonych na podstawie nowego PUL. Dla siedlisk typowo borowych, skrajnie ubogich, należy rozważyć ich wyłączenie z eksplantacji drewna.

d) wypełnianie teraz i w przyszłości, wszystkich ważnych ochronnych, gospodarczych i społecznych. Ustawodawca nie określił, jak odległą przyszłość miał na myśli, z pewnością jednak nie chodzi o dziesięcioletnią perspektywę obowiązywania PUL; zważywszy, że cykl rozwojowy biocenozy leśnej trwa wiele dziesiątek lat, z przedłożonego projektu PUL należy usunąć wszystkie zamierzenia, które prowadzą do utrzymywania upraw leśnych na podobieństwo jednorocznych upraw rolnych, zatem kategorycznie wyłączyć z niego zręby zupełne (także w gniazdach), orkę gleby i sztuczne nasadzenie nowego drzewostanu, na rzecz rębni ciągłej, gospodarki przerębowej, która pozwala na selektywne pozyskiwanie gatunków drzew i sterowanie ich składem oraz strukturą wiekową tak, by nie odbiegały one znacząco od cech lasu naturalnego.

Prowadzenie gospodarki leśnej w Nadleśnictwie Łopuchówko jest ukierunkowane na zwiększanie różnorodności gatunkowej i strukturalnej drzewostanów oraz wzmacnianie ich stabilności i odporności na czynniki biotyczne i abiotyczne, w tym skutki zmian klimatu. Kierunek ten jest realizowany m.in. poprzez preferowanie odnowień naturalnych, wprowadzanie gatunków zgodnych z siedliskiem, przebudowę drzewostanów o uproszczonej strukturze oraz pozostawianie elementów

zwiększających różnorodność biologiczną, takich jak drzewa biocenotyczne i martwe drewno. Założenia te są zgodne zarówno z obowiązującymi Zasadami Hodowli Lasu, jak i z „Ramowymi sposobami prowadzenia gospodarki w lasach o wiodącej funkcji społecznej” opracowanymi przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska, które wskazują na potrzebę promowania drzewostanów zróżnicowanych gatunkowo i wiekowo, bardziej odpornych oraz lepiej realizujących funkcje społeczne i przyrodnicze.

W związku z powyższym postulat dotyczący kształtowania drzewostanów wielogatunkowych i wielowarstwowych został już uwzględniony w założeniach do PUL i będzie realizowany w zakresie dostosowanym do warunków siedliskowych oraz potrzeb hodowlanych poszczególnych drzewostanów, oraz z możliwościami technicznymi wykonawców prac leśnych.

Decyzje dotyczące sposobu zagospodarowania drzewostanów podejmowane są z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych, hodowlanych i społecznych. Przy projektowaniu sposobu zagospodarowania uwzględnia się rzeczywisty stan i rozwój młodego pokolenia, w tym jego skład gatunkowy, zagęszczenie, stabilność oraz zdolność do przejęcia funkcji drzewostanu głównego po wykonaniu cięć. Obowiązujące Zasady Hodowli Lasu oraz Instrukcja Urządzania Lasu umożliwiają odpowiednie planowanie cięć, m.in. poprzez ograniczanie wielkości powierzchni manipulacyjnych, etapowanie prac, pozostawianie pasów osłonowych oraz dobór metod zagospodarowania pozwalających zachować ciągłość pokrywy leśnej.

Odnośnie zwalczania gatunków inwazyjnych oraz obcych geograficznie, uprzejmie informuje, RDLP w Poznaniu w sposób ciągły ogranicza występowanie ww. gatunków.

Ustosunkowując się do przekazach propozycji do ujęcia w założeniach do projektu PUL uprzejmie informuję, że stosowanie rębni przerębowej może zostać wykorzystane w odpowiednich drzewostanach m.in. od zależy od stanu drzewostanu dojrzałego oraz od występowania gatunków światłożądnych pod okapem. Natomiast przebudowa metodami bezzrębowymi na lasy wielopiętrowe i wielogatunkowe, przy zachowaniu ciągłej pokrywy leśnej - metoda przerębowa - może zostać zapoczątkowana w odpowiednio młodszych drzewostanach, na odpowiednich siedliskach w których równocześnie pojawia się nalot lub/i podrost.

Szczegółowe rozwiązania dotyczące kwalifikacji poszczególnych obszarów oraz doboru metod zagospodarowania będą przedmiotem dalszych analiz w toku prac nad projektem PUL.

2. Wnoszę o wyraźne zaakcentowanie w projekcie PUL wymogów ustaw: o ochronie przyrody oraz o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie; wskazania określające odpowiedzialność osoby wykonującej PUL powinny znaleźć się nie tylko w elaboracie PUL, lecz także w opisach taksacyjnych, obowiązujące dla każdego wydzielenia. Odpowiedzialność ponosi nie tylko nadleśniczy, lecz każdy wykonawca, także firma zewnętrzna wykonująca usługi leśne, zwłaszcza w sytuacji, gdy posiada ona status podmiotu korzystającego ze środowiska. Odpowiedzialność ta jest szczególnie restrykcyjna dla obszarów Natura 2000 oraz chronionych leśnych siedlisk przyrodniczych, także poza granicami tych obszarów. Wynika ona przede wszystkim z art. 37 Ustawy o ochronie przyrody oraz z Ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, wraz z przepisami wykonawczymi zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku.

Należy dostosować zapisy projektu PUL do warunków wynikających z ochrony na obszarach Natura 2000 i zawrzeć je w opisach taksacyjnych. Eksploatacja drewna i inne zabiegi gospodarcze nie mogą w najmniejszym stopniu negatywnie wpływać na stan chronionych siedlisk przyrodniczych, z których najczęściej występują: grądy kod 9170 np. Galio – carpinetun, lasy wiązowo – jesionowe Fraxino – Ulmetum, Ficario – Ulmetum kod 91F0 oraz łągi 91E0. Dla lasów łągowych na obszarach Natura 2000 obowiązuje art. 34 ust. 2 pkt 4) ustawy o ochronie przyrody, który naruszenie łągów, jako siedlisk priorytetowych, ogranicza do zadań wynikających z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, po uzyskaniu opinii Komisji Europejskiej. Wykonywanie PUL nie jest takim celem.

W trakcie prac nad projektem PUL, RDLP wystąpiło z wnioskiem do regionalnego dyrektora ochrony środowiska o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko oraz obszary Natura 2000. Przedmiotowe uzgodnienie zaprezentowane zostało w trakcie Narady Urzędzeniowej. Zgodnie z §153 IUL sporządzona zostanie prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń projektu planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa – dalej zwaną prognozą, regulują to przepisy ustawy z dnia 3 października

2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Prognoza jest elementem postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania. Zawarte są w niej m.in. analiza zagrożeń i ich powiązania z ustaleniami projektu planu urządzenia lasu oraz analiza oceny oddziaływania ustaleń projektu planu urządzenia lasu na środowisko i obszary Natura 2000.

Projekt PUL nie zawiera wskazań technologicznych dotyczących sposobu wykonywania prac gospodarczych, dlatego konsultacje założeń do projektu PUL nie obejmują zagadnień związanych z technologią wykonywania zadań z gospodarki leśnej.

W nawiązaniu do planowania zadań gospodarczych na siedliskach przyrodniczych, ze względu na konieczność ich zachowania i poprawy stanu z zasady nie stosuje się rębni zupełnych z wyjątkiem borów chrobotkowych 91T0, które nie występują w Nadleśnictwie Łopuchówko. Dla siedlisk przyrodniczych przeprowadza się szczegółową analizę oddziaływania na ich stan na etapie projektowania wskazówek gospodarczych, która znajduje się w Prognozie oddziaływania projektu PUL na środowiska i obszary Natura 2000;

3. Wnoszę o wyraźne określenie w projekcie PUL faktu, że ma on charakter prowizorium, nie uwzględnia bowiem skutków wyroku TSUE C-432/21z 2 marca 2023 r. Wyrok ten spowodował, że PUL wymaga pełnej kontroli środowiskowej i sądowej, nie może być wewnętrzną instrukcją bez procedury. Konsultacje społeczne, w ramach których składałam niniejsze uwagi, nie wyczerpują wymogów nałożonych tym wyrokiem. Fakt ten może w przyszłości, także w okresie obowiązywania opracowywanego nowego PUL mieć istotne znaczenie dla odpowiedzialności osób i podmiotów w przypadkach naruszenia celów ochrony przyrody.

Sprawy dotyczące powyższego wyroku wymagają zmian legislacyjnych i są procedowane na poziomie MKiŚ. Nie stanowią tematu konsultacji projektu PUL dla Nadleśnictwa Łopuchówko. W trakcie uzgodnień i narad używa się sformułowania projekt Planu Urządzenia Lasu.

ZASTĘPCA DYREKTORA
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych
w Poznaniu

Tomasz Kwieciński
/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

1. Nadleśnictwo Łopuchówko
2. Członkowie ZLW
3. Wykonawca projektu PUL
4. ZG, ZM, ZO, DR